

Carte Blanche voor Lavinia Meijer

*****

Lavinia Meijer – harp
Peter Verduyn Lunel – dwarsfluit
Mikhail Zemtsov – altviool
Christiaan Saris – slagwerk

13/12/17 Deventer Schouwburg
384ste concert Stichting Kamermuziek Deventer

Door Maarten Mestrom

DEVENTER – Met Lavinia Meijer dient zich een nieuwe generatie musici aan die niet denkt in strikt gescheiden hokjes ‘klassiek’, ‘jazz’ of ‘pop’ maar die zich vrijelijk tussen de verschillende stijlen beweegt, eruit pikt wat aanspreekt en wat past bij het eigen instrument.

Het ‘carte blanche concert’ dat de sympathieke en inmiddels veel gelauwerde harpiste op woensdag 13 december met haar muzikale vrienden gaf in de Deventer Schouwburg had als thema kunnen hebben ‘east meets west’.

En dat thema begint eigenlijk bij de componist van de laatste composities op dit aantrekkelijke programma. Iconisch is het verhaal: Claude Debussy (1862 -1918) hoorde tijdens de wereldtentoonstelling van 1889 in Parijs voor het eerst Balinese gamelanmuziek uit (toen nog) Nederlands-Indië. Debussy's kennismaking met Aziatische muziek leverde een revolutie op in de westerse ‘klassieke’ muziek. Via Debussy's ontmoeting met de gamelan kwamen elementen als modale muziek (denkend vanuit een toonreeks in plaats van vanuit een geharmoniseerde melodie), repeterende ritmische patronen, ‘toevalsharmonieën’, zelfstandige septiemen en noneakkoorden en andere nieuwe klanken Europa binnen.

In sommige stukken van Debussy is het Aziatische element sterker hoorbaar dan in andere composities. Het is in optima forma aanwezig in de Sonate voor fluit, altviool en harp uit 1915, een stuk dat deze avond een prachtige uitvoering kreeg in de handen van Lavinia Meijer, altvioolist Mikhail Zemtsov en de fantastische fluitist Peter Verduyn Lunel. De sonate voelt, meer dan 100 jaar na zijn ontstaan, nog steeds als heel modern en ‘nieuw’ met zijn zoekende (maar steeds wel-luidende) harmonieën en geïmproviseerd aandoende melodische lijnen.

Bamboe-achtig

Dat de bij Debussy gestarte kruisbestuiving tussen Azië en het Westen nog steeds gaande is, bleek uit Towards The Sea van de Japanner Toru Takemitsu (1930 – 1996) en In Distance van de Chinese componist Tan Dun (geboren in 1957).

De wonderlijke combinatie van de westerse piccolo, Franse pedaalharp en grote trom in ‘Distance’ voert je in ‘no time’ naar het Chinese platteland waar flarden klinken van de bamboefluit – nooit geweten dat een piccolo zo puur ‘bamboe-achtig’ kan klinken, heel anders dan het hoofdpijn verwekkende geluid dat mindere fluitisten eruit halen - het getokkel van de koto – de Aziatische harp – en allerlei verrassende en mysterieuze geluiden van de grote trom je in Boeddhistische meditatiestemming brengen.

14-12-2017

Naast een bijzondere musicienne is Lavinia Meijer ook een goede gastvrouw. Op heel toegankelijke (en verstaanbare) wijze lichtte zij zelf de keuze voor de stukken toe en introduceerde ze haar muzikale vrienden. Naast de topfluitist Peter Verduyn Lunel, bij concertgangers bekend als de eerste fluitist van Het Gelders Orkest, waren dat altvioolist Mikhail Zemtsov en de jonge slagwerker Christiaan Saris.

Saris' aanwezigheid leverde het verfrissende beeld op van een drumstel op het podium van de eerbiedwaardige serie Kamermuziek Deventer. Maar als de slagwerker muzikaal genoeg is, kan het prima: de combinatie met een transcendent instrument als de harp en de energie van het slagwerk. Dat bleek uit de eigen compositie van Saris en Meijer, onderdeel van de literaire voorstelling ‘Brief aan mijn dochter’ die de harpiste maakte met schrijver Abdelkader Benali. Van het geluid van de wind door het riet tot een vitaal swingende drive; Christiaan Saris weet een verfijnd palet aan klanken aan zijn instrumentarium te ontlocken.

Invloeden

Lavinia Meijer is inmiddels zo'n autoriteit op haar instrument dat componisten graag werk voor haar schrijven. Voorbeelden daarvan zijn de Suite voor fluit en harp uit 2012 en Simpler Language voor harpsolo van Ellis Ludwig-Leone (geboren in 1980). Simpler Language beleefde zelfs zijn wereldpremière tijdens het concert in Deventer. Het is muziek met originele klanken en nieuwe geluiden. De generatie waartoe Ellis Ludwig-Leone behoort past onbekommerd patronen uit de popmuziek toe in zijn muziek. Wat een volstrekt logische en natuurlijke gang van zaken is. Iedere componist wordt beïnvloed door muziek van zijn/haar tijd. Dat is met de zigeunerinvloeden bij Brahms of de Turkse mars van Mozart echt niet anders.

Maar waarin jonge componisten nog wel te rade kunnen gaan bij ‘de oude garde’ is bij het construeren van vormen. Lavinia Meijer speelde van haar populaire Phillip Glass-cd Etude nr. 17 van de Amerikaanse minimal music componist. Glass, inmiddels 80, gebruikt ook elementen uit de popmuziek maar zijn stukken hebben een solide vorm. Die ervaring heb je bij Debussy trouwens ook: het klinkt associatief, toch hebben de verschillende thema's een organisch ‘klassiek’ verband met elkaar. Het vermogen om echte samenhang tussen de verschillende onderdelen aan te brengen ontbreekt nog bij Ellis Ludwig-Leone, hoe buitengewoon fris passages ook klinken.

Heb je het over door popmuziek geïnspireerde gecomponeerde muziek, dan kun je in Nederland niet om Jacob ter Veldhuis heen. Ter Veldhuis die ooit zijn muzikale loopbaan begon in de band van Herman Brood en inmiddels opera's schrijft - het non plus ultra van de ‘klassieke’ muziek – componeerde het fraaie en ingetogen, bijna Satie-achtige Saudade voor Lavinia Meijer.

Het originele concert werd afgesloten met als toegift een eigen werk van Lavinia Meijer voor harp, fluit, altviool en slagwerk. Een melancholiek, deels geïmproviseerd stuk met Andalusische invloeden. Lavinia Meijer bedacht het nog titelloze werk op kerstavond 2015. Een sfeervolle en inspirerende opmaat voor de feestdagen van 2017.

